

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
31 martie st. v.
12 a, rîlie st. n.

Ese in fiecare duminică.
Redacțiunea :
Strada principală 375 a.

Nr. 13.

ANUL XXVII.
1891.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei

Vedenia lui Vintilă.*

— Monolog. —

(Inchinat cui îl ve țice mai întei.)

Erau păreche bună, trai liniștit ducend,
El, suflet bun și simplu, ea, suflet simplu, blând.
Vintilă, pe Maria, din dragoste-o luase,
Iar strînsa lor unire nimic n'o stărfimase,
Nici chiar multele chinuri ce-avură-a suferi.
De-o dróie de broscuțe, norocul nu-i feri,
Dar casa grea, din contră, curajul le 'nnălțase.
Din toți copiii inse vru Mórtea să le lase
Mai mult de unul? . . . — Gîgoc, — ~~teacul~~, un frumos
Băiat cu ochi albaștri, la jocuri bucurios,
Iar când stătea cuminte, cu ochi plini de gândire,
E viu portret al mumei, comóra de iubire
A casei. — Fericire, amor și muncă dar
E viața lor. Dar Mórtea pândia . . . și e amar
At ei din urmă cuget : Maria fu cuprinsă
De-o bolă grea . . . și viața de corp-u-i fu desprinsă.

Un doliu și-o durere e pentru toți ce simt ;
Incap, ori cât de grele, in loc atât de strîmt !
La muncitor, o morte e-o perdere mai vie :
Plecând, femeia, casa resună a pustie,
Căci, ce să-l mai atragă ? o vatră fără foc ?
Și când e vatra stînsă . . . la cărciumă e loc !
Vintilă pân' atuncia abia decă bēuse
Duminecile ; inse, așa cum îl făcuse
Cam slab de cap, Natura, și 'n astă țî greșă,
Când se 'ndemnă cu alții . . .

Acuma când eșii
Trist, apēsat d'acasă, copilul părăsindu-și,
Pe-a cărciumei cărare se indreptă grăindu-și
Cuvinte ne'nțelese. Prietenii apoi
Nici dēnșii nu-i da pace : — »Ci vino bre, cu noi ;
'Atăta 'ntunecare și-amărăciuni ce 'nsemnă ?«
(Prietenii la rele adese ori te 'ndemnă !)
'Fii om, nu-ți pierde viața ! Aprinde-ți ca și noi
'Gândire, corp și suflet : vin, bē pentru eroi,
'Pentru popor și țeră și pentru-a ei nălțare ;
'Trăeșce, uită ! Viața e lupță și uitare !«
Bēu și el cu dēnșii . . . dar el spre-a-și aminti :
In vin, a lui durere nu și-o putea topi !
Ba mult mai vie ancă, o bea din vinul rece :
O ! tôte-s hrană ranei ce veșnic nu se trece !

Bēu . . . și 'nchipuirea in minte-i sbor luând,
Desprinsse dragi imagini, degrabă 'mprășciând

* Prelucrare după un monolog țis de Coquelin.

Din sufletul seu nóptea statornicei tristețe.
Vintilă plânse . . . Plóie, ce udă triste fețe,
Când curge, mai potóle amarul vieții chin.
In vaste orizonturi, aprinse 'n el de vin,
Vintilă-și vede traiul, epocă de-altă dată,
Cu bucurii, apuse in grópă-adanc săpată,
Cum se ivesc voióse ca raze printre nori . . .
Da, par că se revede in mândre serbători,
Când părăsiă orașul cu strade sgomotóse,
Pent'ó impregiurime cu locuri verđi, umbróse,
Pe unde se rēsfață și omul mulțamit,
Și vesela Natură cu farmec liniștit.
Se revedea, pe urmă, cum se 'ntorcea acasă
La braț cu nevستیca, — a inimei alésă, —
Și rēsună odaia de calde sărutări,
Și ce odihnă bună in strînse 'mbrățișări !
Și auđiă, pierdute ca 'n lungă depărtare,
Atâtea șopte, vesel in demn la desmierdare,
Cuvinte drăgálașe rostite 'n țeece, ani
De-o viață dulce, strînsă, — de și erau sérmani !
Cuvinte vechi, dar care cu cât un om le-ascultă,
Cu-atât de ele prinde o dragoste mai multă ;
Deprinderea e care, o ! țeule Amor,
La cei aleși de tine, aprinde 'n cerul lor
O stea, in fiecare din noptile iubirii ! . . .

Așa Vintilă sbóră pe-aripe 'nchipuirii !
E chip să se defacă de ea așa ușor,
Când in pornirea-i are un farmec robitor ?
Cu patimă bē vinul . . . rachiul îl deprinde,
Căci mult mai tare par că simțirea i-o aprinde . . .
Dar . . . pentru că in crășmă e pre mult sgomot, ia
Deprinderea s'aducă acasă vin să bea.
Acasă 'n tótă sēra să 'nchide dar acuma
Cu magica butelcă, ce-o strînge, precum muma
La sîn își strînge pruncul. Inchis și ingur . . . bea,
Făr' a gāndi ca are un martor ce-l privia
Cu ochi plini de mirare . . . copilul !

Micul, creșce . . .

Vecina de alături de dēnsul ingrigeșce.
La voia intimplărei, bietul copil, crescut,
E ințelept și harnic, ascultător, tăcut.
Dar vai ! de viitorul copilului, de care
Un tată, 'n lipsa mamei, nici pic de grija n'are !
Căci, intr'un vis o duce sērmanul visator,
Ne-mai vēđend de lucru, lenos, gálcevitó,
Imprumutând cu banul pe unde i se trece,
In vreme ce copilul adesea ori petrece
Flămând, in frig țî, nópte, la mila ori și cui.
Să-l vedă-așa cum este, nici ēnsăși muma lui
Nu l'ar cunóșce . . . muma, a cărei amintire
E stînsă 'n el ! . . . Tot astfel, curata lui privire

E stînsă 'n ochii leneși, in orbite-adânciți . . .
 Obrajii lui sînt galbeni, uscați și scofăleți
 Dar, bietul, nu se plînge . . . De altfel, cui s'ar plînge?
 Tătani-seu? Vecinei? Străinul n'are sînge
 Fierbinte ca un tată . . . și tată-seu apoi . . .
 Da, judecă copilul ce crește in nevoi!

Sfêrșise într'o sêră de scris, căci umblă, bietul,
 La școlă-acum, și tocmai își inchidea caietul,
 Când etă tatăl. — »Haide, băiete, la culcat»,
 Îi dîce-l ia de mână și-l urcă iute 'n pat.
 Copilu 'nchide ochii, dar dôrme? nu, pîndește! . . .

Vintilă bé și ride . . . bé mult . . . și-l podiceșce
 De-odată plînsul . . . Sare și tremură șoptind . . .
 Se clatenă . . . iar ochii, in care i s'aprinde
 Vii flacări, cată țintă la scumpa nălucire . . .
 Îi face semn cu mâna, nebun de fericire,
 Și merge de 'ngenuche colo . . . la căpêței,
 Unde copilul pare că-și dôrme somnu 'ntei.
 — »Micutule, priveșce . . . Veți? ușa se deschide . . .
 »E dînsa! Ce palôre! Și totuș uite-o, ride . . .
 »Ci sări de-i cați in brațe! . . . E in vestminte noi
 »De serbătore . . . Uite, ne-aduce l'amênduoi
 »O mână de verbine și trandafiri . . . Ci cată
 »Cât e de drăgălașă . . . precum eră odată!»

Copilul se ridică, cu pîr vîlvoi, in sus . . .
 Priveșce . . . Nu-i nimic. Nu vede ce i-a spus.
 Deja schînteii de friguri aprind a lui privire . . .
 In orbite-adâncate, au sombră strălucire
 Iar buza lui șopteșce: In adevăr e ea?
 »A! cât aș vré. tatucă, s'o pot și eu vede!»

Se inserase latal in ușa bate. — Ascultă
 In-untru-aude vorbă cântări. E lărată mîntă
 Sînt niscai-va prieten, gîndeșce. — »N'audi in
 Băiete, hai, deschide!» Tot șgomotul stătă.
 Mai bate . . . De-astă dată, timpit de 'mmărmurire.
 Cunôșce glanul: cine-i? — Cu tremur in vorbire
 »Deschide!» strigă. Ușa indată s'a deschis
 In hohote viôie de ris. O! dômne-i vis?
 Copilul galbên-vênêt, ca un cadavru, cântă
 Și sare, strigă, ride, ca un smîntit cuvêntă.
 In timp ce ține ochii pe ușa pironiți
 Și caută să vêdă . . . să vêdă ce? ghiciți . . .
 Intei nu înțelege nenorocitul tată,
 Dar etă vede-o sticle de scânduri aruncată . . .
 O ia . . . e gôlă . . . Gôlă? Așă dar a bêt!
 Schinteie 'ngrozitôre! E beat! Ce fel? pierdut?
 Beat! . . . — »Spune-odată, demon, să bei te 'mpinse
 cine?

»Rspunde!» Copilașul, ce drept abiă se ține,
 Îngaimă și-apoi tace. Vintilă, ca turbat,
 L'aruncă lîngă sticla cea spartă 'ngenunchiat
 Și 'n doue indoindu-l ca pe-o sêrmană flôre,
 Pălită, lute mână ridică sdrobotore . . .
 Copilul, plin de spaimă, strîns ghem, incet plîngênd
 Aștêptă, mort de grôză . . . și dîce, arătând
 A sticlei țîndări: »Tată, o! nu me bate, tată,
 »Voiam să vêd pe mama!»

Și . . . cade jos de-odată,
 Incepe-apoi să dîcă cuvinte fără șir,
 Cu ochii 'nchiși, in prada celui mai greu delir,
 Iar tatăl se frămêntă, cuprins de remușcare,
 Și plînge . . . Recunôșce că dînsul este care
 L'a dus la môrte . . . Bietul, e desnădăjduit,
 Și morței îl dispută cu-avêntul negrăit
 Al unui tată 'n luptă. Speranță, desperare,
 Pe rînd, pe rînd se schimbă in inima lui mare . . .
 Dar inzădar par tôte și medicul i-a spus:
 »De nu te-o recunôșce de sêră . . . este dus!»

Și el aștêptă-acuma c'o temere nespusă,
 Nu-l ține, biet, pămêntul . . . puterea-i e repusă . . .

Tăcere! . . . De subt pleôpa acestor ochi pierduți
 O rață se strecôră . . . O! dômne, de-a fi muți
 Vor încetă ei ôre? Tăcere . . . altă rață . . .
 Și . . . ochii mari, albaștri . . . se redeschid să vêdă
 Și să 'nțelegă . . . — »Tată!» — »Copilul meu!» «O! da,
 E glasul lui cel fraged . . . Il chêmă-acum a-i da
 Dulci mîngăieri dorite . . . Ce musică cerêșcă!
 Alérgă: ce foc are iubirea părintêșcă!

— »Ascultă, dragă tată, îi dîce 'ncetișor
 »Veți? mi-a trecut acum . . . me simt mai binișor . . .
 »Dar tu? Ce reu e, tată, să bei. Veți ce reu face?
 »De vrei să veți pe mama . . . fă altceva . . . și tace.

Precum din flôre ese o flôre tot la fel,
 Uimit, Vintilă pare că vede cum spre el
 Incet innainteză șciuta 'nchipuire,
 Dar . . . cu zimbiri pe buze, zimbiri de mulțămire.
 O! ce minune inse . . . copil se pare ea
 Deplină-asmênare cu-acesta ce ținea
 La sîn . . . Atunci se 'ntôrce și-și dîce: așă e bine,
 »Ce s'o mai cat? In brațe te iau și-o vêd in tine!»

1890.

Radulescu-Niger.

Pianul Bertei.

Comedie cu cîntece într'un act, de *Barriere* și *Lorin*.

(Urmare.)

Scena VIII.

Berta, apoi *Iulia*.

Berta. In sfêrșit! . . . A mai vêdut cineva așă
 întêmplare curiosă? . . . (Sbucnind de ris.) Aha! ha!
 se loviă de tôte mobilele! Dar . . . el cântă pré bine!
 o vóce dulce simpatică. (Iuliei, ce intră.) Iulio!

Iulia. Dômna?

Berta. Ce lucru așă de interesant avea dl cela
 a-ți spune?

Iulia. (Ridênd.) Mi-a spus că-s trumușică, dar
 că mîmile mele nu erau deseversite . . . A! apropo,
 nu șciți dômna? Dl de Nervil a plecat de un cîas la
 Auteuil, dela cafenêua engleză, dea'ndêrêtele . . .

Berta. Ce vrei să dîci?*Iulia*. A pus un nou remășag cu dl de Sarcuil.

Berta. Cum se pôte? când eu îl aștept! . . . Șci
 că dl de Nervil e pré nepoliticos . . . ar fi potrivit
 cu acest frumos necunoscut . . . căci îi șede pré
 bine . . . dar ce mină urită . . . Nu mi-a spus nici
 cum îl chiamă . . . (Mergênd să ia hârtia lăsată de
 Franț.) Ah! dar nu visez ôre? . . . această chitanță . . .
 oh! ce laba gășcei! . . . O Dômne . . .

Iulia. Ce-i, dômna?*Berta*. Iulius Franț, compositor.

Iulia. Dl Iulius Franț, autorul acelor melodii pe
 cari le iubeșci așă de mult!?

Berta. Da, e chiar el! . . . Am colo biografia
 lui . . . in revista ceea . . . Se pare c'a fost lovit in
 afecțiunile lui cele mai scumpe! Remas orfan la dece
 ani, insurat la douêzeci de ani cu o fetiță frumôsă
 ca un ânger, pe care o adoră . . . a pierdut-o, Iulio . . .
 primblându-se pe un riu . . . după trei zile dela că-
 sătorie . . .

Iulia. Ah! sêrmanul tinêr!

Berta. Dar ceva îmi șoptiă in mine: cunose
 această infățisare, această vóce, par că l'aș fi audît . . .

Iulia. La Hert, pôte, dómna; el va cântá acolo și in ea-sérá.

Berta. Nu, nu acolo... Dar nu-mi mai aduc aminte unde... In sfêrșit nu mi-i necunoscut, de sigur. (Luând revista.) Sêrmanul dl Frauț, cât va fi suferit el!.. Êtá tocmai articolul acesta. (Cetind.) »Dl Franț, celebrul nostru compositor, s'a luat la »cêrtá ieri in foierul Operei italiene»... (Miratá.) Cum?

Iulia. Ș-apoi?..

Berta. »Un duel a avut loc, ađi diminêțá, in »pádurea dela Saint-Mandé, dl Franț a primit o lo- »viturá de sabie drept in mijlocul pieptului.»

Iulia. Aha! ha! da șcái cá-i lucru hazliu!

Berta. Ce jurnal e acesta?

Iulia. Jurnalul de astáđi; dar dupá cum se vede, cel de șeptêmána trecutá nu erá mai bine informat...

Berta. Și eu me spêriasem deja...

Iulia. Cum se pôte? Dl Franț nu mai e așá de interesant!

Berta. Interesant! ce vra să đicá asta? Des-bracá-me; iatá, ia-mi acêsta.

Iulia. Êtá niște brațe cari sînt deseversite, dupá cum cred! Dl Franț nu le-ar gási nimic de adáugat. (Ușa din stânga se deschide de-odatá, și Franț apare. Berta și Iulia dau un țipêt.)

Scena IX.

Aceleași, Franț.

Franț. Dómna, iertați-me; dar e lucru afuri-sit... nu voi mai puté eși de aicea... Și nu me plâng de loc.

Berta. Dar me plâng eu, dle!

Franț. Nu e vina mea, dná; aveam intr'adevêr intențiunea de a fugi de o casá care, vai! mi-a fost atât de fatalá! Dar, in graba mea, in tulburarea mea, ajungênd in antret, n'am nemerit adevêrata ușe de eșire, și am intrat intr'o salá de scáldátóre, de acolo intr'un mic etácel, pe urmá intr'un etac mai mare, pe urmá intr'un mic salonaș, apoi intr'un salon mare... apoi... Trebuie să plăteșci cam scump, dómna? (Iulia sbucneșce de ris. — Berta care cáutá să se stápanescá, face in curênd ca și Iulia.)

Berta. Dle, am să-ți dau un cáláuz...

Franț. (Aparte.) Un cármaciu... E cam încá-páținatá! (Cáutând un preteest.) O Dómne! dómna! mi-am luat libertatea mai adiniórea, de a pune la ordine câteva clape revoluționare... dar am uitat pe mi-bemol...

Berta. Dle... asta e o glumá cam...

Franț. A nu, dómna... mi-bemolul... vedeți... (Atinge nota.) Acest mi-bemol, de óre ce trec in fie-care sérá... înțelegeți cá acest mi-bemol...

Berta. Ai niște urechi pré simțitóre, dle.

Franț. Ca și inima mea, dná!

Berta. A!

Franț. Inima cea mai fragedá... ca la doue-deci de ani! (Berta ride.) A! ați suris! prin urmare m'ați iertat?

Berta. Ei bine, da, dle Franț, am iertat pe ne-bunaticul in favórea artistului, și nu-ți đicé adio, ci la revedere...

Franț. (Bucuros.) Ah dómna!

Berta. Să ne părăsim ca amici buni... Dar să ne părăsim...

Franț. Așá de grabá?..

Berta. Dar sînt dece ciasuri!

Franț. Pré inaintați, dómna! (Arátându-i ciasornicul.) Priviți, ve rog, priviți, nu am decát patru și jumétate...

Berta. (Suriđênd.) Ei, dle, dar ciasornicul d.-vóstre...

Franț. (Grav.) E un suvenir dela regele Prusiei, care cređu să-mi deie o tabacherá...

Berta. Ascultá, dle Franț: dta ești un artist, și artist de merit, o șciu; drept titlu voiesc să-ți trec cu vederea câteva escentricități, dar sper cá nu vei voi a abuzá...

Franț. (Zápăcit.) De sigur, bine voiți a crede, dómna...

Berta. Iulio! (Iulia ia o luminare și merge spre fund.)

Franț. (Aparte.) Aratá ușa dlui... Tótá vieța atunci...

Iulia. A dómna! auđiți cum plóuá? (Scobórá la stânga.)

Berta. Plóuá?

Franț. (Aparte.) Bravo! (Tare.) Am comandat plóia esprés pentru ciasul acesta, dómna, pentru ca să am un preteest de a remáné câteva momente mai mult...

Berta. Dar dle...

Franț. Eu recesc fórte ușor...

Berta. Și ții frică pentru si-bemolul dtale.

Franț. Da, dómna, cáci acest si-bemol...

Berta. Il vei conduce in cupéua mea.

Franț. Oh dómna!

Berta. (Aparte.) Décá mai stá puțin aici, nu e vina mea. (Tare.) Iulio, spune să puie caii.

Iulia. Bine, dómna!

Berta. Și veđi să nu facá pe domnul să aștepte pré mult.

Iulia. In cinci minute, totul va fi gata.

Franț. (Inceț Iuliei.) Décá in cinci minute se pot inhámá doi cai... atunci pune să inhame șase, astá are să-mi cáștíge un șfert de cias...

Iulia. (Riđênd, inceț lui Franț.) Vom inhámá cât se va puté mai mult. (Aparte, eșind.) De sigur cá dl de Nervil merge dea'ndêrețele. (Ese prin ușá. Un serv aduce ceaiu pe o tavá ce o pune pe gueridon.)

Scena X.

Franț, Berta.

Franț. (Aparte.) Trebuie să dregem puțin cîntea artelor! Să ne luám de sémá!...

Berta. (Preparând ceaiul.) Șeđi, dle Franț!

Franț. Mii de mulțámiri, dná! (Aparte.) Aide! puținá indrâznélá! (Trece la cámin, nr. 2.)

Berta. (Șede.) Nu cânti in astá sérá la Hert?

Franț. (In picióre lângá cámin.) Oh! n'am să mai pot, dómna! — Aș cântá fals... pentru că n'as gândi mereu la dta.

Berta. (Suriđênd.) Iți mulțumesc...

Franț. Pe onórea mea, cá n'am fácut-o intr'a-dins! (Aparte.) Incepe bine, bine...

Berta. (Aparte.) E fórte sincer...

Franț. (Aparte.) Dar nobleța nu pré se lipșce de mine...

Berta. (Aparte.) Oh! trebuie numai decát iná să șciu... (Tare.) Iertare, dle Franț, — me vei gáti pôte pré curiósá... dar vreu să te întreb...

Franț. Ce anume?

Berta. Décá ești veduv.

Franț. Veduv? eu?... Cu cea mai mare buná voință din lume asta mi-ar fi cu neputință, cáci nu m'am insurat nici odatá, dómna; totuș...

Berta. Totuș?..

Franț. Nimic... iertați-me... o amintire...

Berta. O lacrimá!..

Franț. (Vesel.) Da, dná, o lacrimá pentru pian, dedicatá patriei absente,

Berta. Dar ce dicea atunci acel articol? . .

Frant. (Aruncându-și ochii.) Bun! șciu ce e! O dómne, dnă! e tréba unuia din bunii mei amici, care s'a jurat să me facă celebru cu ori ce preț, vorbind despre mine in revista lui regulat in fiecare săptămână . . . Acum opt zile me făcea vėduv, astăzi me omórá in duel, și joia viitóre me va reinviá din morți . . .

Berta. (Sculându-se.) Așá dar, acea fetiță, frumósă ca un ánger . . . pe care ai perdut după trei zile dela căsătorie, într'o primblare cu barca pe riu . . .

Frant. E o brașóvă, dómná, o reclamă!

Berta. (Cu puțină incurcală.) De sigur că cu multă greutate ai putut ajunge . . .

Frant. La Paris, mai întei, da, și multă greutate am întrebuințat pentru a viețui, mai ales in primele zile . . .

Berta. A!

Frant. Acum, aș ríde de tóte aceste, decă nu mi s'ar tréđi o amintire de care am roșit multă vreme. Dar dnă, ve plictisesc . . .

Berta. Nu, continuá . . . te rog . . .

Frant. (Ridénd.) Nu e poetic de fel, ve preven . . .

Berta. Ori cum . . .

Frant. Trebuie să ve spun mai întei, că nu mâncasem din ajun de diminetă, din spirit de economie; c'am făcut cincispredece leghe pe jos in acea ți, și că mi se stérnise o lóme cânéscă. — Vėdénd că nici un trecător nu me polteșce la mėsă; m'am hotárit să me duc la un mahalagiu fórte de trebă, singura mea speranță la Paris . . . Erá un domn burtos, care avea doue fete, doue ciasornice, și doue bărbii . . . Când sosii, dnă, mėsă erá pusă! și friptura miroșiá . . . Burtosul începú a vorbi, și vorbiá și vorbiá . . . și nu l'ascutam decát fórte distras . . . De odată un nume loveșce timpanul urechei mele . . . erá numele mamei mele . . . care murise sáracá și uitată de toți ai sei ce nu voiau s'o ierte c'a făcut o căsătorie din amor . . . Omul meu cu doue bărbii batjocóriá purtarea mamei mele . . . cu ochii lui cei dobitocești o invinovățiá, că a necinstit familia sa . . . El își rídea de memoria maicei mele, — și eu îi îngăduiam tóte, speránd cel puțin că va avé omenia de a me pofti la mėsă . . . asta ținú cinci minute . . . la-al șesela îmi venii in firea mea intrégă: și burtasul meu cu doue bărbii se duse de-a dura drept sub canapea . . .

Berta. Cum?

Frant. In urma unei aruncături uriașe de gârbaci ce i-am administrat in burtă . . .

Berta. (Uitându se.) Bine i-ai făcut! (Se opreșce rușinată.)

Frant. Ah! și de-atuncia, de câte ori nu mi-am mușcat degetele de ciudă că l'am turtit cum se cade, pentru totdeuna . . . Dar vė cer iertare, dnă, pentru istorisirile mele prostesçi . . .

Berta. Prostesçi? ba nici de fel . . . O vieță plină de suferințe, de lupte curagióse . . . Eu una nu cunosc nimic mai interesant in lume. (Se întórná la gueridon.)

Frant. (Nr. 1.) Cât ești de bună . . . (Contemplánd pe Berta, care pregăteșce o cėsćă de ceai. — Aparte.) Ce ființă adorabilă . . . Câte farmece 'n fiecare mișcare a sa! . . .

Berta. (Intindéndu-i o farfurióră.) Vrei un sandwich?

Frant. Me alintați, dnă . . .

Berta. (Seđénd.) A! uite?

Frant. (Refusánd.) Iertați . . . (Suriđénd.) Acum mánănc destul de bine in fiecare ți.

Berta. (Suriđénd, aparte.) Sěrmanul báiet! . . .

Frant. (Aparte.) Ce indestulare fermecátóre!

Cum pare de asigurată de respectul ce-l însuflă! . . . Nu voi indrásni nici odată să-i spun că . . . e frumósă, așá de-odată . . . ar fi pré ridicul . . .

Berta. (Oferind.) O cėsćă de ceai, dle Frant.

Frant. (Seđénd, preocupat, și mulțámind numai printr'un salut. Aparte.) Și totuș, de nu voi profitá de acest prilej . . . Oh! să n'o mai vėd . . . e cu neputință! . . .

Berta. (Cam incurcată.) Plóia . . . a cam conțenit, cred . . .

Frant. (Distras.) Din potrivă, tórnă cu cofa!

Berta. (Suriđénd.) Dle Frant, dta compui?

Frant. Da, da dnă, proiectez tocmai acum o uverturá . . .

Berta. In mi-bemol?

Frant. Cam așá . . . (Aparte.) Pe legea mea, — fiecare om ține fericirea-i in mână o singurá dată in vieță, și . . .

Berta. Acum nu mai ai dreptul de a fi visátor și trist, căci zilele cele uríte au trecut.

Frant. Cine șcie! . . .

Berta. Cine șcie? . . . Dar ești fericit acum.

Frant. Da, dnă, inse cu mult mai puțin decát mulți alții . . . mai puțin fericit, de pildă, decát dl cel ce șede colo sus. (Arată portretul lui Nervil.)

Berta. (Cu o mică mișcare, — rece.) Dle Frant, mai doriți o lécă de ceai?

Frant. Cu plăcere dnă! . . . (Aparte.) Se ține amar-nic! să n'o scrintim! (Tare.) Da, e fórte fericit, căci are de sigur prieteni . . .

Berta. Dar dta nu ai făcut încă nici o legăturá de prietenie seriósă?

Frant. Nu, dnă, ve jur!

Berta. Voești să fim prieteni?

Frant. (Cu foc.) Numai prieteni?

Berta. (Severă.) Dle! . . .

Frant. (Repede.) Puțin rom, ve rog!

(Incheierea va urmá.)

N. A. Bogdan.

Bibliografie.

Über den Ursprung der Rumänen. Ein Beitrag zur Ethnographie Südosteuropas, von Traugott Tamm. Bonn, Verlag von Emil Strausz. 1891.

(Urmare.)

Capitulul VI. pag. 84—103 »Goții, Slavii, Hunii și Avarii in Dacia traiană.« Cuprinsul acestui capitolu și al celor urmátóre până la finea opului l'aș puté absolví pe scurt spunénd, că autorul, pe când apěrá continuitatea Románilor in Dacia, se sileșce a le deduce originea dela amestecarea păstorilor dacicii cu Slavii veniți mai târđiu: dară ca să cunóșcem cursul argumentărei mai mult coniecturale, cred că nu va fi de prisos a atinge câteva din observațiunile mai notabile.

Dela Roesler, respective dela partisanii lui, cere să demustre: întėiu, că Romanii remași in Dacia traiană, puțini séu mulți, in decursul timpului s'au absorbit de populațiunile superstratificante (überschichten) de mai târđiu; a doua, că remigrațiunea Romanilor, ori din Mesia ori din alte părți ale peninsulei balcanice, s'a întemplat in realitate, indicánd inse determinat și neescepționabil timpul, locul și motivele.

Până când nu se demustără acestea, autorul rămâne la tesa sa, cum am comunicat-o la inceputul acestei tractări.

L A M Ó R Ă .

Roesler apucase a dice, că agrii și vile Daciei, cu ocaziunea deșertării, au devenit iarăș pentru un mileniu pășuni pentru gințile nomadice, și autorul nostru se și grăbește a spune, că nu ginți nomadice au ocupat locurile deșerte, ci mai vartos Slavii agricultori, provocând tot la Roesler. Terenul Transilvaniei n'a atras pe Avari, Maghiari, Pecenegi și Cumani pentru staționare permanentă. Ca ôse stabil s'a presintat Slavul; numeroșele nume de locuri, de munți și riuri atestă, că el a poședut odiniôră o parte mare a țerei. Nu se știe, că ôre împărțirea pământului între Romanii din Transilvania și între Slavii venetici fost-a pacinică, séu că acestia au trebuit să-și câștige agrii prin lupte sângerôse; ni se pare înse (dice autorul), că cazul din urmă e mai probabil; numai cu incetul se va fi format relațiunea pacinică între păstorii romanici mărginiți la munți și între Slavii din vale.

Așă dară Slavii, după autor, nu gințile nomadice au fost, de care s'ar fi putut superstratifică și absorbi Romanii, cum s'a întemplat în faptă în ambele Dacii Aureliane. În sudul Dunărei pe la capătul seculului III și peste intreg secl. IV trebuie să se presupună poporațiune romanică destul de desă adaugându-se la Mesii romanisați o massă de emigranți, ce ori și cum numerau deci de mii. Toți acești Romani n'au fost capabili a mantine țera în contra invasiilor slavici. Aci aduce un citat dela Roesler despre sôrtea Romanilor din Mesia și Tracia și continuă: Dela Pind și Rodope până în Carpații galițieni de tot aceeaș fisiognomie; țeranul slav, păstorul romanic, poporațiunea din cetăți séu nimicită séu aprôpe de apunere.

Așă dară nu se mai putea contă pe romanicea din cetăți, din acesta Roesler nu pôte să-și recuze remigratoriile în Dacia traiană, dară nici păstorii romanici din Mesia și Tracia nu au remigrat nici odată; dênșii nici n'au locuit vr'odată în nordul Dunărei. Păstorii romanici, atât în peninsula balcanică, cât și în Transilvania, au fost bună sémă numeric forțe debili față cu masa țeranilor slavici. Decă totuș s'a format o națiune romană în unghiul Carpaților, nu în peninsula balcanică, se atribue numai diversității condițiunilor geografice.

Nu se pôte presupune, că Aurelian a dus pe Romani din Dacia până la cel din urmă om, și precum păstorii romani în munții Tesaliei, Serbiei vechi și ai Macedoniei s'au preservat în contra superstratificării prin Slavii din vale, tot așă, și mai bine au putut să se preserve păstorii romanici în munții Transilvaniei. Apunerea agricultorilor și a cetățenilor romanici de ambe laturile Dunărei se pôte concede lui Roesler.

Mai incolo amintește autorul alți invasori, precum Goții și Vandalii, despre cari dice, că decă vor fi și locuit în Transilvania, n'au putut amerință esistența vechiei poporațiuni, ales a păstorilor, apoi face o excursiune asupra Sarmatilor, pe care-i declară de Slavi, dar mărturisește, că nu pôte demustră rigoros, cumă Slavii au locuit încă pela începutul seculului IV în țerile carpatice. Dênșul allă argumente mai probabile pentru acest termin, decât pentru ipotesa îndatină, că slavizarea ținuturilor dela Dunărea inferiôră și din peninsula balcanică s'a întemplat numai în secl. IV și se exprimă în contra a doue extreme, care sânt, că Slavii numai în secl. IV vor fi ajuns la Dunăre și că Dacii vechi vor fi fost de naționalitate slavă. El ține că cel puțin ve timpul lui Atila au ședut Slavi în Ungaria și față de esresiunea lui Hunn-falvy, că n'au fost Slavi în masse pe timpul lui Atila în Ungaria opune, se vede cum îi dore pe Maghiari, că n'au fost ei veneticii dintău și așă n'au drept

istoric asupra țerilor carpatice; fost-au în masse séu ba, e tot una, de au fost doueđeci de Slavi, au putut fi doueđeci de mii și mai mult.

Fiind că pe la mijlocul secl. IX se mai amințesc Gepiđi la un scriitor anonim (Conversio Bulgariorum) adnotéză autorul, că decă a putut rămâne Gepiđi după domnirea Avarilor, cu atăta mai bine au putut rămâne Romanii Transilvaniei.

Din indicarea, că într'o bătae Romeii au făcut prizonieri 3000 de Avari, 8000 de Slavi și 6200 »alți barbari« deduce Roesler că n'au mai fost Romani domiciliați dincolo de Dunăre și că sub cei 6200 »alți barbari« trebuie să ne cugetăm Gepiđi și alte ginți germanice. Contra acestei deducțiuni opune autorul, că nici dênșul nu cugetă la Romanii domiciliați (ansă-sige Römer), dară cine-i garanteză lui Roesler, că între cei 6200 »alți barbari« nu s'au aflat Romani, Valachi, decumva locuitorii Transilvaniei peste tot au putut fi constrinși de Avari să facă parte în armată? Obiectiunea, că de ar fi fost, nu s'ar fi numit barbari, n'are valoare, căci cuvântul barbar denotéză pe cei de cultură inferiôră și pe cei de altă naționalitate, apoi Grecul bizantin nu va fi numit pe nomadul romanic, a cărui unicitlul de glorie-i eră numele, altmintrenea decât pe Slavul agricultor. Cine numiă pe acesta barbar, n'avea causă a numi pe Valach frate, iară limba »latină« și originea nu o consideră trufia grecăscă.

Din evenimentul, că pe la capătul secl. VIII domnia Avarilor s'a resturnat prin Frânci, face Roesler capital pentru ipotesa sa dicând: »Popôrele până aci subjugate de Avari iarăș se ivesc din întuneric... Numai Romanii (Römer) séu Românii nu se numesc, tôte popôrele timpului trimit solii la împăratul roman al Frâncilor, numai dela Romani nu vine nici una... Pe când încă domniau Avarii nu se știea nimic despre Romani, și e cunoscut, că popôrele nomade se folosiau de artea și industria supușilor sei. Așă prin Longobarđi și Slavi își făceau năi, pentru ce nu s'au folosit Avarii de acea bogată cultură romană, care trebuia să mai existe la supușii lor dacici?«

La acestea observă autorul, că numai scriitorii români seduși de patriotism fals țin că »cultura romană« a perseverat la Dacoromani, că aceștia au fost domiciliați, ba au ședut și în cetăți și și-au conservat creștinismul, iară față de netrimitearea soliiilor la împărat dice, n'au trimis solii, pentru că peste tot nu se vor fi ținut de popôrele subjugate de Avari, de ôre ce dênșii, prin locuințe și modul de traiu, au putut fi destul de scutiți în contra impugnărilor unei ôrde din stepe, apoi probabil, că pe atunci ei nu vor fi format »popor« în propriul înțeles al cuvântului; în Transilvania va fi fost atunci încă în deplină curgere procesul de fermentațiune, carele avea să producă odiniôră noua naționalitate mestecată a Romanilor din Romani și Slavi (in Siebenbürgen wird damals der grosse Gährungsprozess noch in vollem Gange gewesen sein, der aus den Romanen un Slaven die neue Misch-Nationalität der Rumänen hervorbringen sollte).

Cumă Avarii nu s'au folosit de artea și industria Romanilor, se esplică forțe simplu: Valachii, ca următorii păstorilor dacici, numai în limbă romanisați (die Walachen als Nachkommen der nur in ihrer Sprache romanisirten dakischen Hirten) nu dispuneau de nici o industrie reală... năi nu puteau face ca Longobarđii, căci nu ședeau la mare nici la Dunăre.

(Va urmă.)

Teodor Roșiu
em. profesor gimnasial.

Scrisori către un tânăr cleric.

IV.

Carissime! Nu me indoesc, că de multe ori ai meditat asupra însemnătății »prudinței pastorale« despre care atâta auți vorbindu-se și recomandându-se tinerilor clerici în seminar.

Ai simțit zefirul în căldurile de veră? te-ai recorit scâldându-ți trupul în un riu limpede și lin? ai privit sôrele în dorile dinineții și ai îmbrăcat de multe ori vestminte noue și curate?

Veți, chiar așa este și des pomenita »prudență pastorală« între zidurile seminariale.

Să nu cugeți inse »prudența pastorală« așa după cum ți-o descrie și ți o recomandă profesorul de pe catedră. Și tu, ca și profesorul teu aveți teoria, numai teoria. Nimic mai mult. Căci este lucru constatat, de celea mai de multe ori chiar, că cel cu studiul pastoralului este un profesor, care mai eri séu, alaltă eri se află ca și tine pe bancele școlii.

Ba ce e mai mult. Și bagă bine de sémă, nici tu și nici profesorul teu nu ve puteți face idee despre vitregul pastoral în cura animarum. Aici și numai aici inveniți a fi păstor.

Pastoralul îți dă numai inviațiuni, pentru că nu toate întâmplările păstorești se pot pune pe hârție. Trebuie să constat, că e o mare ajutorință pentru clericii, care au ca profesor de pastoral chiar un preot scos din parohie. Un preot, care știe ce e frigul și căldura; care știe ce e fômea și setea; care știe ce e lipsa și necasul. Adecă unul, care să nu deie învățături numai din auțite, din cetite séu din numai după propriile sale combinări. Numai dela unul intru adevér expert îți poți câștiga și tu cunoșcințe despre via Domnului.

Și tu, și ori și care cleric, să nu-ți cugeți că parochienii tei au să fie ca oglinda, au să fie plini de bunătăți și că au să fie modelul altor parochieni. Te vei convinge.

Avé-vei să suferi multe lipse. Avé-vei să te faci ca apostolul »tuturor de tôte.« Vei trebui să te umilești ca să te înalți; vei trebui să plângi, ca numai după aceea să te bucuri. Ecă de ce: Dēcă Mântuitorul, care a luat chipul robului, nu s'a rușinat a mânancă și a bé cu vameșii și cu pécătoșii, atunci nici tu carissime — pune-ți la inimă — să nu te rușinezi de casa celui lipsit, de casa celui mai sărac parochian al teu. Să nu te rușinezi a-i binecuvântă mēsa și a-i dīce cu dragoste lui și familiei lui, câteva cuvinte de mângăere. Pentru că esperința ta îți va dovedi cu timpul, că în casa celui miser de fôrte multe ori moralitatea este podôba lui; credința ajutorărea lui și nădejdea în Dđeu conducătôrea pașilor vieții lui.

Sърmanul e umilit, sърmanul e ascultător, sърmanul e credincios, sърmanul are cea mai mare iubire.

Nu merită acuma un atare om, ca preotul lui, părintele lui sulletesc — față de care se pôrtă cu cea mai deseversită supunere — să se arate și el cu dragoste? Nu numai atâta, să-l iubescă chiar!?

Mântuitorul nostru cu cei miseri a făcut minunile. Căci aceștia și numai aceștia simțiau în internul lor, că intru adevér: El este fiul lui Dđeu!!

S. Petru apostolul și toți s. apostoli nu au fost ômeni cu stare, și nu mai cu sémă din viță și sânge nobil. I-a făcut nobili duhul adevérului; i-a făcut nobili puterea acea convingătôre a credinței despre

care cu atâta dulcētă dīce Mântuitorul, că »de veți avé credință numai cât grăunțul de muștar, veți mișcă și munții.«

Și dela tine, carissime, se pretinde credința. Nu vorbesc și nu înțeleg credința pe care vei avé să o propagi și să o aperi cu tôte puterile minții tale, dar înțeleg credința, că în trupul teu este o putere care are să facă ceva.

Puterea de vieță, care este în tine, ai necondiționat să o aplici în practica vieții. Atêrnă dela tine, că în ce mod o vei șci aplica — și te vei șci folosi de ea.

Intrebarea mai întéiu inse este, dēcă ai séu nu incredere în forțele tale? Iti lipsește increderea, atunci din capul locului îți declar, că vieța ta va fi o jucărea în mâna omului viclén; a omului care se va șci folosi de slăbiciunile tale; séu a aceluia care va șci exploată înțelepciunea ce zace ascunsă în creerii tei.

Nu ai dar altceva de făcut, decât să-ți câștigi șciința pentru a o aplica și în vieța ta pastorală. Ai să te încreși în puterea șciinței. Ca preot, cu deosebire nu vei avé să fii filosof de salon, ci vei avé să fii povățuitorul ômenilor de multe ori desperați. Pentru tine trebuie să fie tocmai așa cerșitorul teu parochian, ca și cel dintéiu fruntaș. Casa ta, are să fie deschisă pentru amêndoi; pe unul vei avé să-l hrănești în celea trupești; pe celalalt în ale minții.

Tot asemenea să fie pentru tine vijul séu baba care cu mână tremurătôre îți sărută drépta ta ca și hărbatul și femeia în virtutea și flôrea vieții lor. Cei de înteu, își pun încrederea în tine, că ție-ți este dat dela Dđeu ca în ora morții să fii lângă patul lor; iar la môrte să le dīci cuvintele de adío din asta lume; cei de a doilea, dēcă nu cutéză a te avorbi, privesc de departe purtarea, ascultă cu multă atențiune vorbele tale și în multe privințe tu le ești chiar călăuzul vieții lor.

Nu-ți fie greu de copii, Mântuitorul dīce: »lăsați pruncii să vie la mine.« Chiar așa și tu prin vorbele tale, prin dragostea ce li-o vei arăta în fiecare dī, fie în școlă, fie pe stradă, să se simtă copilașii atât de aprôpe de tine, încât să te dorescă și să te prețuescă ca pe părinții lor. Din aceștia ai să creșci tu generațiunea cu care voești a te lăuda înaintea lui Dđeu și a ômenilor. Și, numai cu ajutorul acestora vei și puté delătură din parochia ta tôte acelea fapte, care nu-ți vor conveni.

Pôte să ți se conferescă o parohie în care antecesorul teu a fost »bărbat al locului«, și pe care parochienii l'au stimat și prețuit ca pe ochii din cap.

Aici ai să fii cuminte. Actele antecesorului teu trebuie să le studiezi. Vei avé să continui intru tôte opera lui. Te fereșce să nu stagnezi. Te fereșce să nu te arăți indiferent; te tereșce să nu critici acolo unde tu nu pricepi și unde credincioșii tei amintesc cu pietate numele decedatului teu antecesor.

Dēcă în administrarea parohiei îți va trebui sfatul cuiva, atunci nu te adresă la prieteni tineri, ci cêrcă totdeuna sfatul superiorului teu din tract. Acesta, nu me indoesc, are să-ți dea adevératul stat. În lucruri de oficiu și de mare responsabilitate, te fereșce ca să iai răspunderea numai singur. Cu deosebire în administrarea averii bisericesti îți recomand conșciință! . . .

Nu fii cămătar pentru tine din banii bisericii. Nu fii sfernar, care pe la tôte têrgurile să umbli deavalma cu cetele de țigani. Fereșce-te de crășmele murdare; fereșce-te de »minciună.« Preotul are să propage adevérul. Apoi puțin îți pese, că vei avé să suferi. Adevérul, cât de târđiu, ese la ivelă, pentru că adevérul etern te va susținé totdeuna sus! . . .

Păstrează-ți onoarea ta; ferește și apără onoarea familiei tale și fii neobosit în conducerea turmei tale. Implinește-ți cu conștiințioasă și nu te face nici odată apărătorul nimerii, acolo unde vei ști că adevărul te zdrobește.

Incungiu ră judecătorii civile și tot așa îndemnă și pe parochienii tei — cu excepțiunea afacerilor momentuoase.

Dacă este adevărată dicala, că dela cap se impute peșcele, apoi fii atent, că lumea laică totdeauna va arăta cu degetul spre tine, care nu te știi povățui nici pe tine, nici familia ta și nici pe poporul concredut ție.

Amvonul fie pentru tine locul de mângăere și de dojană față cu poporeniile tei.

Ce să-ți mai scriu despre prudența pastorală?

În acestea ți-am comunicat destule. Tu meditează asupra lor. Dorește ca anii profeției tale să fie feriți de neplăcerile — cu parochienii. Te rogă lui Dșeu și mereu te rogă să te spriginască în păstorie.

Seghedin, 1891.

Preotul Macavei.

B o n b ó n e.

La primărie:

O femeie: Domnule primar, me rog cât trebuie să plătesc, dacă voi intra în Reuniunea bolnavilor?

Primarul: Cincideci de bani pe lună.

Femeia: Și capăt ceva decât ~~me voi bolnăvi?~~

Primarul: ~~Se înțelege!~~ Dar acesta depinde dela condițiuni. Întăiu, trebuie să fi plătit pe o jumătate de an; al doilea, băla dtale să nu provie din cauza dtale și —

Uărhatul femeii (întrerupend): Și ar trenea să nu o fi șters la sănătoasă casierul tocmai atunci cu banii.

*

Dna Chimiță dă lecții practice junei sale fiice:

— ... Și trebuie să te duci în fiecare zi la biserică; nu uită că la biserică am întâlnit și eu mai întâi pe tatăl teu ...

— Dar tata nu se duce nici odată la biserică.

— O! numai de atunci încôce ...

*

Doi lucrători se cêrtă într'un atelier.

— N'am vêdut un dobitoac mai mare ca tine, spune unul.

Șelul de atelier intrând îl întrerupse spuind.

— Domnule, nu vești că sânt aici!

L a m ó r ă.

— Vești ilustrațiunea din nr. acesta. —

Primăvera cu miile sale de farmece a sosit. Natura renviată ne oferă tot farmecul spre a ne deslêta ochii și inima.

La mōra domnescă din capul satului asemenea a început vieță nouă. Măcinașii sosesc din lōte părțile, le trebuie fărina, căci lucrul de primăvera e aci. Alți cară apă de spêlat, pe cand unii prind pești cu unghița. Iar din coșul mōrei iese lumul, anunțând belșug și bună stare.

LITERATURĂ ȘI ARTE.

Scrisori de Ion Ghica. Avem înaintea noastră edițiunea a doua din »Scrisorile« dlui Ion Ghica, adre-

sate repositului seu amic Vasile Alecsandri. În acest volum de 723 pagini, actualul președinte al Academiei Române ne înfățișează, în forma de memorii proprii, o mulțime de episoade interesante din istoria românilor. Autorul, un adânc cunoscător al prozei române, ni le zugrăvește cu niște colori atât de vii, încât par că vedem renviând înaintea noastră figurele marcante din amintirile sale, dimpreună cu obiceiurile, portul, traiul și cu omenii din epoca aceea, ca într'un tablou istoric. Deosebit sânt de mare valoare schițele despre Nicu Bălcescu și Grigorie Alecsandrescu, care ne prezintă o mulțime de trăsături caracteristice, pentru fisionomia morală, literară și fizică a acestor nemuritori ai condeului. În volum are și V. Alecsandri doue scrisori, prin care se reflectează iubirea vieții dela țeră. Volumul se află de vândare la Socec et comp. în București. Preț 6 lei.

Conferințele Ateneului Român din București, care prin graiul viu reprezintă nivelul culturii moderne române, apar la București în editura librăriei Socec et comp. Primul volum conține următoarele: Discursul de deschidere de C. Esarcu; »Invățăminte din istoria patriei« de N. Ionescu; »Relațiunile Franței cu România sub Ludovic XIV, XV și XVI«, de V. A. Urechia; »Apocrifele în literatura română« de dr. M. Gaster și »Partidele într'un stat constituțional« de C. Dissescu.

»Jertfa«, romanul dlui Radulescu-Niger, despre care am vorbit mai de multe ori în colōnele foii noastre, a găsit întimpinare călduroasă din partea publicului, ceea ce este rar la noi. Abia se mai află de vândare 60—100 de exemplare. Cetitorii noștri, cari voesc a-și cumpăra această carte, ș-o pot comandă și prin noi, cu prețul de 2 fl. 20 cr.

Societatea științifică și literară din Iași a hotărât, serie »Drapelul« să fie 3 conferențe cu plată și anume: duminică 7/19 aprilie dl Vasile Butureanu va vorbi despre »Descompunerea luminei« întovărășind conferența de o sumă de experiențe și proiecțiuni; pentru a pute fi bine vêdute aceste experiențe și proiecțiuni, conferența va avê loc sêra dela 8—10; tot în acest scop sala universității, unde va avê loc conferența, va fi luminată cu electricitate. În luna mai va vorbi dl Mihai Vlădeseu despre »Micro-organisme« și apoi dl Nicu Leon despre »Catalipsie la animale.« Amêndouă aceste conferențe vor fi urmate de demonstrațiuni și proiecțiuni cu ajutorul luminei electrice.

★ **Dacia Porolisensă, ou distictă privire la Silvania.** Tractat geografic istoric epigrafic. Tomul I. de Victor Rusu, profesor, a eșit la București în stabilimentul grafic I. V. Socec. Edițiunea Societății geografice române, în »Buletinul« anului 1889. Conținutul: Termini Daciei antice. Cucerirea și colonizarea Daciei prin Romani; estensiunea și împărțirea, cu urbile, castrele, stațiunile și mâniașunile ei. Drumurile romane în Dacia. Valul roman dacic. Valea Someșului și Silvania antică. Descrierea oro-hidro-etnografică și climaterică a Silvaniei. Istoricul Silvaniei. Porțile Meșesului. Capitala Daciei porolisense cis și transvalane. Urmele și monumentele: barbare, romane și mai noue. Dșei: cultul divin și ordurile sacerdotale în Dacia: a) Dșei gintelor maiori. b) Dșei gintelor minori. c) Miniștri sacrelor în Dacia. Se pōte procură cu 1 fl. v. a. dela secretariatul Societății geografice române din București. Strada Vestei, nr. 4 din România.

Opul lui Mangiuoa, pe care l'am anunțat au, când i-am publicat potretul și biografia, a apărut. Titlul este acesta: »Daco-Romanische Sprach- und Geschichts-forschung«, von Simeon Mangiuoa, Advocat und Mitglied der romänischen Academie in Bukarest I. Theil. (Filologie și istoriografie daco-romană,

de Simeon Manguica, avocat și membru al Academiei române din București. Parța I.) Edițiunea autorului. Oravița. În comisiune la W. Krafft în Sibiu, K. F. Köhler în Lipsca și Socec et Teclu București. Prețul 1 fl. 50 cr.

„**Minerva**”, institut tipografic în Orăștie, societate pe acțiuni, a realizat în primul an de gestiune, dela 1 febr. 1889 până la 31 decembrie 1890, un profit curat de 705 fl. 65 cr. Capitalul social constă din 200 acțiuni à 25 fl. la oaltă 5000 fl. Mai sânt acțiuni nevândute în valoare de 525 fl. Fondul de rezervă este de 177 fl. 50 cr. Director executiv e dl dr. Ioan Mihiu.

TEATRU ȘI MUSICĂ.

Șoiri teatrale și musicale. Buciumul Tinerimei se numește o nouă societate musicală-teatrală, înființată la București pentru dezvoltarea muzicii și declamației. — *Lyra*, societatea filarmonică din București, s'a reconstituit sub președinția dlui dr. Vian.

Teatrul Național din București. Stagiunea s'a încheiat și acumă urmăzând beneficiile. După ai dnei Romanescu și al dlui Manolescu, a urmat beneficiul dlui Nottara, jucându-se drama „Sfânt ori nebun” de Etehegaray în sala plină de sus și până jos; din galerii s'au împărțit o mulțime de versuri; iar după reprezentație, tinerimea a condus în triumf pe artistul acasă. Al doile beneficiu al dnei Aristia Romanescu a fost la 19/31 martie, în „Luisa Müller”, cu care ocaziune publică a făcut mari ovațiuni eminenței artistice. Al doile beneficiu al dlui Manolescu a fost la 28 martie (9 aprilie) cu piesa „Don Carlos” de Schiller. Constatăm cu plăcere, că primii artiști ai Teatrului din București își aleg drept beneficii piese de valoare. Dar între cele originale nu se allă de acestea ?

Tinerimea română din Bocea-montană a dat la 3/15 martie un concert, cu care ocaziune s'a cântat cu succes mai multe cvartete. Acumă vre să înființeze un cor vocal. În fruntea tinerimei se allă avocatul Ioan Budișian.

Piese musicale noue. Dl Tudor cav. de Flondor a scris și publicat o serenadă nouă: „Somnoroase paserelle”, pentru voce și pian, cuvintele de M. Eminescu; de vândare la H. Pardini în Cernăuți. — *Waltz-fraulein*, polca pentru pian, de Jos. Neugebauer, a eșt la F. Taborzky în Budapesta, prețul 15 cr.

O nouă reuniune de cântări. Ministrul de interne a aprobat statutele „Reunirii române de cântari din Hațeg.”

BISERICĂ ȘI ȘCOLĂ.

Șoiri bisericosești și școlare. Dl Mihail Orbonaș, avocat al Regimului-săsesc, a dat pentru edificarea unei școle românești în comuna Orostina 100 fl. — Pentru internatul de fete din Blăz s'a colectat în arhiepiscopia suma de 1224 fl. 94 cr., care s'a depus la institutul de credit de acolo „Patria.” — *Congresul didactic în România* în anul acesta se va ține la Iași la 19/27, 10/28 și 17/29 aprilie. — *La universitatea din Cernăuți* în anul acesta s'au înscris 310 studenți, din cari 191 sunt români.

Pentru sinodalul arhiepiscopos din Sibiu s'au ales, după înfrunțarea „Telegrafului Român”, următorii deputați mireni: în cercul Sibiu Parteniu Cosma director de bancă și dr. Ioan Moga medic, la Seliste dr. Liviu de Leményi protopretor și Ioan Macellariu proprietar, la Sebeș dr. Nicolau Olariu ad-

vocat și Zevedeu Mureșan învățator, la Alba-Iulia dr. Vasile Bologa profesor și Victor Tordășan cancellist, la Deva dr. Ioan Mihiu avocat și Daniil David senator, la Hațeg George Danila primar și Ambrosiu Bărsan primar, în Zărând dr. Silviu Moldovan avocat și Pavel Opreșa profesor, la Turda Panteleon Lucaș căpitan c. și r. în pensie și Silvestru Moldovan anglopat de bancă, la Cluș Petru Nemeș notar public și Vasile Almășan avocat, la Bistrița dr. Absolon Todea avocat și George Șandor proprietar, la Târnava dr. Nicolae Vecerdea avocat și George Dima profesor, la Sighișoara Ioan Șandru senator și Zacharia Tătar v. not. reg. la Brașov Diamandi Manole comerciant și Nicolae Străvoiu avocat, la Bran Ioan cav. de Pușcariu jude la Curie în pensie și dr. Iancu Mețian proprietar, la Făgăraș Ioan Turcu protopretor comit. și Aldulean Mețian proprietar.

Adunare învățătorescă. Despărțimentul al III al reuniunii învățătorilor români gr. or. din districtul X a ținut adunarea sa generală la 28 martie n. (9 aprilie) în localul școlii capitale gr. or. din centrul Branului, sub presiudiu dlui V. Bude, notar dl I. Strevoiu. S'au discutat mai multe teme și s'au ținut prelegeri practice din aritmetică.

CE E NOU ?

Șoiri personale. *Impărătesa-regina Elisabeta* după cum se știe din Corlu, va face zilele acestea excursiune în Sicilia. — *Di Iuliu Norac*, subjude la judecătoria cercuală din Pecica, a fost numit jude cercual tot acolo.

Academia Română va serba jubileul seu de 25 ani la 1/13 aprilie, adică la timpul anunțat și nu se va amâna pe 14/26 aprilie, după cum anunțaseră unele ziare din București reu informate. În nr. viitor vom continua raporturile noastre despre sesiunea generală care s'a deschis.

Asociația țineea transilvană. *Despărțimentul Mocii*, compus din cercurile Ormeniș, Tecă și Mocii, se va întruni la 6 maiu n. în Mocii, spre a se constitui; adunarea s'a convocat de dl Ludovic Simeon preot în Sângeorgiu-de-Câmpie.

Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibului, care face progrese atât de laudabile, sub conducerea zelosă a comitetului, va ține adunarea sa generală în Sebeșul-săsesc la 7/19 aprilie, sub președinția dlui Eugen Grote. Se vor rosti și doue discursuri: unul despre economia pe moșta comasată, altul despre necesitatea și folosul tovarășilor agricole.

Serbarea unui regiment românesc. Regimentul de infanterie nr. 31 din Sibiu, un regiment curat românesc, va serba la 9/21 și 10/22 maiu, deodată cu aniversarea luptei dela Aspern, unde Napoleon I a fost prima-data învins, și jubileul de 100 ani al existenței sale. Serbările se vor ține la Sibiu cu mare pompă militară.

Înaintarea Bucureștilor. Primăria Bucureștilor a deschis campania de primăveră a lucrărilor publice, cu o serie de construcțiuni și de îmbunătățiri, cari fac parte din programul dlui primar Pake Protopopescu. Printre aceste lucrări se remarcă în prima linie construcțiunea unui tramway electric pe Bulevard dela Cotroceni până la Obor: întinse construcțiuni de pavage, cu basalt și petra cubică; construcțiuni de școli, iluminarea cu electricitate a noului Bulevard, deschiderea de strade noue și a unui Bulevard care plecând din Bulevardul Carol, să eșt la Bariera Dorobanților, asile și o mulțime de alte îmbunătățiri și creațiuni năue, cari vor schimbă de sigur fața Bucureștilor.

„**Albina**” din Sibiu și-a ținut adunarea generală în 19/31 martie. Câștigul curat a fost de 59.298 l. 82 cr., din care acționarii primesc 12% dividendă; 15% s'a dat fondului de rezervă, care a ajuns la cifra de 90.029 l. 70 cr.; 16% tantiemă; s'au mai dat remunerațiune pentru funcționari; pentru scopuri de binefacere s'au dat 6%, adică 2.657 l. 88 cr. și anume: școlii civile de fete a Asociațiunii transilvane 500 l., pentru 10 stipendii à 50 fl., elevelor din internatul acelei școli 500 fl., școlii elementare de fete a reuniunii femeilor române din Sibiu 300 l., reuniunii române de cântări din Sibiu 50 fl., comisiunii economice a comitatului 50 fl., gremiului comercial din Sibiu 50 fl., școlii comerciale din Brașov 100 fl., societății România Jună 50 fl., nenorociților din Vurper 100 fl., orfanilor unui funcționar 200 fl., nenorociților prin foc din Ocna Sibiului 200 fl., un stipendiu 250 fl., la dispoziția direcțiunii 250 fl.

„**Victoria**”, institutul de credit și economii din Arad, și-a ținut adunarea generală în 30 martie, sub presiul d-lui dr. Lazar Petco. S'a constatat, că în treaga circulațiune în anul trecut a fost 3.397.748 l. 20 cr., profitul curat 13.464 l. 92 cr. Acționarii primesc 6% dividendă, pentru fondul de rezervă s'a votat 5000 l., iar fondul de pensiuie s'a urcat la 1000 l. Apoi conform statutelor, s'a ales direcțiunea pe șese ani, astfel: președinte dl. Demetriu Boncu, membrii direcțiunii d-nii dr. Lazar Petco, dr. Nicolae Oncu, dr. George Vuia, Mihail Velicic, Aurel Suciu Vasile Mangra, Demetriu Antonescu, George Lazaru dr. Nicolae Cioclan, Ignatie Papp și Antonie Caracioni.

„**Aurora**”, societate de împrumut și pastrare în Năsăud, e singurul institut românesc de credit, care n'a dat nimic în anul acesta pentru scopuri filantropice. În adunarea generală din 22 martie s'a constatat următoarele: Capitalul social 90.000 l., fondul de rezervă 7432 l. 72 cr., câștigul curat 5280 l. Acționarii capătă drept dividendă cam 12%.

„**Someșana**”, institutul de credit și economii din Iași, și-a ținut prima adunare generală în 22 martie, sub presiul canonicului Vas. Căp. S'a constatat următoarele: institutul a început a funcționa la 12 august 1890 cu un capital social de 50.000 l., mișcarea casei a fost 205.281 l., iar profitul curat 1441 l. 60 cr., care s'a dat tot fondului de rezervă și pentru spese. Director executiv e dl dr. Teodor Mihali.

„**Sătmăreana**”, noul institut de credit și economii, care se înființează la Seini, în comitatul Sătmăr va ține adunarea sa constituanta în Seini la 20 aprilie n. sub presiul d-lui Augustin Pelle, cassar Alessiu Berinde, controlor Alesandru Ștețiu.

Dieta acumă nu ține ședințe. Comisiunea administrativă discută proiectul de lege pentru administrațiunea comitatensă. În cursul dezbaterilor s'a făcut mare apropiare între ministrul president Szapary și între contele Albert Apponyi, încât fusiuinea acestor două partide pare sigură. Într-aceste comitatele se pronunță pro și contra proiectului de lege.

Mirăsa schimbată Gazetele din Budapesta povestesc următorea în'empănă ciudată: Comuna Siclău din comitatul Aradului e singura în țetă, în care numărul bărbaților e întotdeauna cu al femeilor, adică câte 1416. Fiecare bărbat poate dor să se gasească acolo soța — numai Vasile Aron n'a izbutit se vede, și d'aceia s'a dus într'un sat vecin să și caute o mirăsa. Dintre trei fete a unui țeran cu dare de mână s'a și ales pe cea mai tineră și mai frumoasă. Se întorse la Siclău mire fericit — dumnea următore se duse apoi iar în satul miresii și și-a conduse miresa la altar, beat de dragoste și pote și de alt-ceva; popa severă cunună după toate formele. Dar când vëlul

miresii cădu, Anghel făcu descoperirea, că în locul fetei celei mai tinere, îi deduseră pe cea mai în vârstă. Încercă el întâi să protesteze, dar de gaba, era pre târziu și cum proceșele îl spârșie, în cele din urma s'a resemnat, și-a luat nevastă și s'a întors acasă la Siclău, ne mai spunând nimenui nimic.

Mină nouă de aur și de argint Din Baia-de-Criș se știe: Se dice, că în comuna Birtin cercul Baia-de-Criș, s'ar fi descoperit o mină bogată în aur și în argint. Omenii speciali au vădit, că materialul brut conține 14 grame aur și 80 grame argint. Grosimea unei vine e aproape de un metru. Se dice, că doi bancheri germani de frunte se interesează de acesta mină nouă.

„**Economul**” institutul de credit și economii din Cluj, ne-a trimis anuarul seu pe anul trecut. Din acela scotem următorele date: capitalul social 50.000 fl., circulațiunea 293.581 l. 13 cr., profitul curat 6.986 l. 56 cr. În adunarea ținută la 12 martie, s'a decis, că acționarii să capete dividendă de 8%, pentru scopuri filantropice s'a dat 345 l. 36 cr., iar fondul de rezervă s'a urcat la 4165 l. 34 cr.

Răpit de un vultur Într-unul din Zăg. i se știe din Trencin, că acum de câteva zile copilul de 3 ani al unui cantonier dela catedrală erață de lângă Kupra-Apatadu, a fost răpit de un vultur și dus de acesta în cuibul seu din vârful munților. Tatăl copilului era la lucru pe când nebolența mamă trebuia să fie martora la priveliștea asta înfrătoare.

Știri scurte *P. șabla postului român* se va face cu începerea dela 1 ianuară a următorii a țării, în căletoare: biletele de căletoare a la noi, se vor vinde numai la stațiunile căilor ferate și nu vor purta nici o dată. — *Din Europa* se anunță, că ministrul a de tras pentru Austria delatul postal diardor Român și Poporul din București. — *La Brașov* adunarea generală a Asociațiunii pentru sprijinirea învățetilor și sodalilor români meseriași se va ține în 17 aprilie n. sub presiul d-lui Vasile Stetea. — *La Iași* gresul postal din Vama, care se va deschide la 8-20 maiu Română va fi reprezentată prin dl colonel tarjan, director general al postelor și telegratelor și prin dl Dimitrescu, șef de divisiune în direcțiunea postelor și telegratelor. — *Episcopul gr. c. Păștilui* din Ungvar a murit în săptămăna acesta, în etate de 64 ani. — *Lăcuș* *Auspit* și *consolo* au obținut dela ministrul de comerțiu concesiuinea prealabilă d'a construi o linie ferată locală dela Turda la Câmpeni, eventual la Abrud.

Neorolăge. *Ioan Farkas* de Peterfalva, paroc gr. c. de Međisa, în comitatul Sătmăr, a încetat din viață la 1 aprilie, în etate de 63 ani, jelit de soța sa Floriana n. Szabo, de fel seu Traian I. Farkas și soța Hortensia Sarkady, de fiicele sule Elena și Irina. — *Ella Teleșca*, preot gr. c. în Ciandul-sârbesc a murit la 8-20 martie, în etate de 51 ani. — *Ioan Cișpău* preot gr. c. în P. Secas, a murit la 15 martie în etate de 33 ani. — *Neolău Zăpău*, paroc gr. c. în Ericani, protopopiatul Iuliu, a reposit în etate de 58 ani. — *Anastasia Poșmagiu* n. Tancu, soța preotului gr. c. Elia Poșmagiu din Ragla, a încetat din viață la 30 martie, în etate de 33 ani.

OGLINDA LUMEI.

Știri străine *Mommsen* marele istoric german, se va duce în luna acesta la Roma să luă c'ercetări în biblioteca Vaticanului și să studieze anticul plan al Romei. — *În contra țării* țaraș s'a făcut atentat și anume luna trecută; atentatorul a fost

prins numai decât. — *Din Berlin* se scrie, că în decursul acestui an se va stabili cu siguranță o linie telefonică între Berlin și Viena. — *Studentii din Parma* au hotărât să trimită la București o adresă de încurajare în lupta pentru cultura latină. — *În Germania* injuriile de Dumnezeu nu par a fi lucruri cari să se ia așa ușor ca la noi. Din Magdeburg se anunță, că redactorul unui ziar socialist de acolo a fost condamnat la 6 luni închisorie pentru injuriile lui Dumnezeu. — *Jilveii din Rusia* sudică emigrează necontenit: din Odesa se scrie, că numai în săptămâna trecută au plecat de acolo 1500 de familii, spre America și Anglia. — *Bismarck* iarăși va intra în politică: și anume ca deputat, căci a primit candidatura într-un cerc. — *Între Paris și Londra* se va deschide la 15 I. c. linia telefonică: cel dintâiu va vorbi prințul de Wales cu presidentul Carnot.

Impăratul Wilhelm scriitor. Ziarul „Truth” din Londra spune, că împăratul german scrie, cu ajutorul dlui Hintzpetter, o lucrare în două tomuri, și anume „Istoria lui Wilhelm I.” care se va tipări în 200 de exemplare și va fi împărțită suveranilor europeni, membrilor familiei Hohenzollern și celor mai însemnate bibliotecii și bărbați de stat.

Papa în contra pensionatorilor de fetițe. Capul bisericii catolice a făcut dăile acestea o declarațiune foarte interesantă înaintea unei distinse dame din Elveția, pe care o primise în audiență. Dama, despre care vorbim, luă întrebata din partea Pontificelui Leo XIII, decă are copii? Dama răspunde, că are o fetiță. Papa o întreabă din nou, că unde își crește fetița, acasă, ori în orărare pensionat? Mama răspunde, că ea își crește fetița acasă, în sinul familiei. Când aflu această pontificale, eu o lațu, vesela se adresa către distinsa damă și îi disee: „Fotse corect! unicul loc, unde o copilă se pote crește așa, după cum trebuie să fie crescută o dama, este sinul familiei. Fetițele au mare trebuință de neajloșie apropiere a mamei lor și sunt în alevăr vrednice de compatimit copilițele acele tinere, care își primesc educațiunea departe de părinții lor sub injuriunța străină, fără de a gustă și de a simți continuu căldura adevăratei iubiri. Cel mai puțin până la etatea de 15 ani n'ar fi iertat a trimite fetițele în pensionate, deoarece pensionatele niciodată nu pot înlocui îngrijirea mamei.”

Limba Volapük. Volapük-ul pare a eși din nou la iveală. Acesta reese din următoreea notă oficială, pe care o publică Academia internațională a Volapük-ului. Academia internațională a Volapük-ului desbata în acest moment pentru ultima oră gramatica normală a limbii universale. Acesta gramatică se va traduce apoi imediat și se va publica în 14 limbi: francesă, engleză, italiană, spaniolă, română, germană, portugeză, rusă, holandeză, flamandă, daneză, suedeză, ungurească și japoneză. Academia Volapük-ului întemeiată în 1887 la congresul dela München și constituită definitiv în congresul din 1889 dela Paris, se compune în timpul de față din 35 membri, reprezentând 18 naționalități. Publicarea gramaticii normale va pune capăt neînțelegerilor mai mult aparente, decât în realitate, cari despart astăzi pe volapükisti.

Femeile și chestia socială. În Anglterra e la ordine a zilei numirea unei comisii care să discute raporturile dintre capital și muncă și sa le reguleze după putință. Un punct principal din programul acestor discuți va fi fără îndoială chestia muncii femeilor și copilor. Un membru al camerei de jos, dl Bryce a întrebat deunăzi, decă guvernul nu crede că ar fi eu cale în viața faptului că femeile muncitoare sânt interesate foarte în toate schimbările legiului muncii, sa numescă în comisie și câteva femei? Ministrul Smith

răspunde, că guvernul a luat în deapropă considerare această chestie, dar a ajuns la conclusia, că nu este de dorit a se numi și femeii în comisie. Ideia dlui Bryce e susținută înse acum cu mult zel de o parte a presei și în special de ziarul „Pall Mall Gazette”.

Femeile în Japonia. Un afiș lipit în galeriile parlamentului japonez interdice cu strictețe damelor intrarea în tribune. Această interdicție este conformă cu instituțiile țerei, după care femeile nu se bucură de nici un drept civil.

Evreii întimplinați în Rusia. Guvernul rusesc a dat un ordin reprezentanților diplomaticii și consulatelor din străinătate să nu vizeze paspoartele călătorilor evrei cari voesc a se duce în Rusia, fără a se fi asigurat mai întâi despre onorabilitatea persoanelor în chestie, precum și despre faptul că scopul călătoriei lor nu e contrar legii. Excepție dela această regulă vor forma numai reprezentanții bancelor mari și ai institutelor financiare: dar și aceștia numai cu condiția ca să posedă un certificat din partea institutului pe care îl reprezintă și cu restricția ca pasportul să fie valabil cel mult pentru trei luni.

DESCOPERIRI ȘI INVENȚIUNI.

Locomotiva cu telefon. „American Machinist” spune că una din acele din urmă aplicațiuni ale electricității este ceea ce se numește o locomotivă cu telefon. Această aplicațiune a fost de curând experimentată pe o cale ferată din Statele Unite, și se dice că ea a funcționat într-un chip foarte multumitor. Aparatul se compune dintr-o simplă bară de fier așezată între șine și străbătută de un curent electric. O mătură înșată pe mașină e în contact permanent cu bara de fier. Când două locomotive, mergând una spre alta, se găsesc la o distanță de unul sau doi kilometri, sonerile respective se pun în mișcare cu putere și mecanicii opresc imediat trenul lor.

O mașină de cules. În Statele Unite Americane s'a inventat o nouă mașină de cules și distribuit automat caracterele de tipografie. Această mașină, după dărele profesionale, funcționează regulat, culegând opt până la nouă mii de litere pe oră.

FELURIMI.

O republică de călugări. Muntele Athos, unde se află azi o armată de călugări, își are legenda lui. Acest munte supranumit de italieni: il Monte Sante, ar fi fost ales de Satana, ca punctul cel mai înalt, de unde să arăte lui Isus Christos și chiar să-i oleră împărățiile lumești. Acesta peninsula a Traciei, de forma unui șlinc turcit, plăteșce sultanului la Constantinopol un tribut anual, pentru ca populațiunea compusa din călugări să fie lasată liberă și nesupărată de nimeni. Țera este încungurată cu un zid puternic despre uezat, și porțile sânt pázite de o trupă de soldați turcești. Nimeni nu pote pătrunde în interior fără o permisiune specială dată dela marelui consiliu. Nici un picior de femeie nu pote pătrunde în năuntru, așa de 14 secole, afirmă un mare istoric, nici o femeie n'a pus piciorul pe sântul munte. Organizarea acestei republici monahale e foarte curiosă. Pe acest teritoriu slant sânt 22 mari monastiri și fiecare monastire trimite câte un deputat în consiliul ce se întruneșce odată pe săptămână. Poporația acestor monastiri este de 22,000 religioși conduși de 4 șefi, dintre care unul supranumit „cel dintâiu Athos” tratăză prin intermediul unui olșter turc cu

sultanul. In aceste 22 mănăstiri sînt 133 biserici unde călugarii de toate gradele merg de se roagă. Această mare mănăstire datează din anul 880. Mai toți călugării sînt greci. Printre cele 22 mănăstiri, 2 sînt rusești și 2 sârbești din timpurile vechilor suverani serbi. La rugăciune, toți călugării tineri sau bătrâni sînt ținuti sub pedeapsa cea mai aspră de a se ruga regulat opt ore pe zi și 2 ore în timpul nopții, fără a sta pe scaun. În fiecare an și în timp de 159 srbători ortodoxe, călugării nu mănâncă decît fructe, ierburi și bîu apă. Această localitate sfântă se dice că constituie bogății imense în bibliotecile ei, dar din nenorocire nimeni nu se pôte apropia de ele.

O statistică elvețiană. În Elveția s'a făcut o lucrare care ne dă indicațiile următoare asupra deosebirilor de staturi în diferitele clase profesionale. Studenții sînt cei mai nalți, apoi vin inginerii; arhitecții și antreprenorii. Cei mai scurți de talie sînt croitorii și lucrătorii din fabrici. Berarii sînt cei mai dezvoltăți la pînțe, apoi lucrătorii dela binală, măcelarii și brutarii. Cât despre vedere, cea mai bună vedere o au lucrătorii ce lucrează în aer liber; cea mai rea vedere o au amployații și funcționarii și mai cu seamă institutorii.

Producerea și consumarea hârtiei. Sînt în lume 3985 de fabrici de hârtie și se produc 980 milioane de kgrame. Din acestea pe jumătate se întrebuințează pentru teiurite tipărituri și la 300 de milioane pentru diare. Cu zece ani în urmă se întrebuințau numai 200 de milioane de kgrame pentru diare. În Statele Unite sînt 900 de fabrici; în Anglterra 800; în Franția 300. Un Englez întrebuințează în mijlociu 11 și jumătate livre de hârtie pe an; un American 10 $\frac{1}{2}$ livre; un Nemț opt ilvre; un francez 7 și jumătate; un Spaniol 1 și jumătate, un Rus 1 livră, un Mexican 2. Dar un Român ?

Blondele sau brunele. După statisticile englezești, părul blond dispare încetul cu încetul. La bărbați e lucru bine hotărit. Însepend prin a fi blondi, bărbații ajung mai mult sau mai puțin bruni cu vîrsta. La femei e același lucru într'o măsură mai mică. Cîncidei și cînci la suta, adică mai mult de jumătate, devin cu vîrsta brune. Asupra unui oraș mijlociu blondele stau față cu brunele ca 2 la 3. Ceea ce e mai curios e, că brunele se mărită mai mult ca blondele. Dintr'o sută de blonde nu se mărită decît cincideci și cînci. La brune dintr'o sută se mărită septedeci și nouă. După această socotelă, în vr'o 200 de ani femeile engleze vor ajunge din blonde brune. Fiziologii germani au observat și ei această evoluție. Fără să dea cifre, ei spun, că în Germania blondele dispare și-i ia locul brunul.

Un bal la regele Kalacaua. Un oficer care a umbiat, și a stat timp mai îndelungat prin Honolulu, face descrierea unui bal pe care l'a dat regele Kalacaua în onorea oficierilor de marină francezi cari l'au vizitat. Balul s'a dat pe bordul vasului. Banii ce nu erau necesari, regele i-a împrumutat cu două țite mai înainte dela cumnatul seu, un negustor bogat american care totde-odată este și prim ministru al regelui. Oficerul între altele a fost martor cînd regele negru și-a cumpărat o pălărie de paie, tîrguindu-se până ce negustorul i-a mai lăsat din prețul de un dolar și jumătate câteva centime. Regele negrilor a cumpărat tot pentru această ocaziune haine negre, atât de grose insee, încât nu mai putea de cald în ele. La bal a venit și regina cu flica sa. Regele a petrecut privindu-și totă noptea pălăria. Se vede că i-a plăcut grozav de pălăria. Musica eră d'acolo și cei 30 negri suflau, cântau și băteau tobele de nu

mai puteau. Cu cat lăceau mai mare șgomot, cu atât mai mult regele se amușă. Atât regele cât și familia și suita sa au mîncat cu multă lăcomie cele ce li s'a servit la buletul de pe vas. Petrecerea a ținut până dimineața. Pe regele l'au coborît în luntre dormind. Se vede că nu prè este obișnuit să facă asemenea petreceri de nopțe, și-apoi pôte că și-n bîu mai mult decît îl țin curelile.

ȘARADĂ.

De Sofia Niger.

Prima parte, la țesut
Are rol de necrețut.
A doua ș-ia treia parte
Nașii au de dînsa parte.
În întreg, plantă cu floare,
Forte mult mirositoare.

Termiul de deslegare e 24 aprilie. Ca totdeuna și de asta dată se va sorti o carte între deslegători.

Deslegarea ghicitoareii din nr. 3 :

Cine-a vețut vr'odată, pe-o ție cu mîndru șore,
Pe dona Seratina cînd iese la primblare ?
O talie de vespe, iar ochii ei te sorb,
Și pîrul ei e negru ca penele de corb,
Și doue piciorușe, sub rochia-i ușoră,
Ca doue porumbițe alerg pe trotoare . . .

Cine-atunci, mergînd pe cale, și privind a ei gurică,
N'a strigat cu glas de ânger : pui, pui, pui la porumbiță !
Cine trece, cine trece în caretă cafenie
Dusă de doi aprigi negri — andaluză hergelie —
Și pe perne de mătasă, și în dolu îmbrăcată ?
Este dona Seratina, vedușă nemărgărită !

A. Naum

Deslegare bună primirăm dela doamnele și domnișorele Iosana Papp n. Leucuța, Eufrosina Popescu, Aurelia Cosma și Amalia Crișan.

Premiul a fost dobîndit de dna Eufrosina Popescu.

Poșta redacțiunii.

Budapesta. Nu putem întrebuința versul trimis.

Bucureș. Indată-ce ș-am primit scrisoarea, am scris la tocuș competent.

T. B. Nu.

Mărlan. În nr viitor

W—a. În nr. cel mai de aproape.

Calendarul săptămînei.

Dina săpt.	Calendarul vechiu	Calind. nou	Sorele
Dumin. a	4 din post, Ev. dela Marcu c. 9, gl. 4, a inv l.	rea. ap	
Duminică	31 Cuv. Ipatie	12 Iuliu	5 19 6 44
Luni	1 Maria Egipteanca	13 Iustinus	5 18 6 44
Marți	2 Par. Titus	14 Tiburtius	5 16 6 46
Mercuri	3 Cuv. Par. Nichita	15 Furchtegott	5 13 6 84
Joi	4 Cuv. Par. Iosif	16 Irina	5 11 6 50
Vineri	5 SS. Teodot și Agat	17 Rudolf	5 8 6 52
Sămbătă	6 Par. Eutichie	18 Dionisiu	5 6 6 53

Trellianul ianuarie-martie expiră cu numărul acesta. Rugăm pe abonații să-și înnoiească abunamentele de timpuriu.

Proprietar, redactor răspundător și editor: IOSIF VULCAN.

Cu tiparitul lui Iosif Lang în Oradea-mare.